

Rozpoznawanie argumentów

Bibliografia:

- Źródło: Mowa L. Karśnickiego, [w:] *Diariusz sejmiku ordynaryjnego pod związkiem Konfederacji Generalnej Obojga Narodów w Warszawie rozpoczętego roku pańskiego 1788*, Warszawa 1790.
- Źródło: Mowa K. Walewskiego, [w:] *Diariusz sejmiku ordynaryjnego pod związkiem Konfederacji Generalnej Obojga Narodów w Warszawie rozpoczętego roku pańskiego 1788*, Warszawa 1790.
- Źródło: Walerian Stroynowski, *Mowa (...) 1789, d. 27 marca miana (...)*, Warszawa 1789.
- Źródło: Andrzej Zybertowicz, *Empatia łatwa, empatia trudna*, „W Sieci 2013, nr 31/32”.
- Źródło: Mowa Stanisława Potockiego, [w:] Stanisław Potocki, *Diariusz sejmiku ordynaryjnego pod związkiem Konfederacji Generalnej Obojga Narodów w Warszawie rozpoczętego roku pańskiego 1788*, Warszawa 1790.

Argumenty

Źródło: Muhammad Rafizeldi, licencja: CC BY-SA 3.0.

Argumentowanie jest bardzo istotnym i częstym działaniem podejmowanym przez człowieka. Może być podporządkowane różnym celom: służyć przekonaniu do własnych racji, rozstrzygnięciu wątpliwości (czyli dążności do prawdy), znalezieniu rozwiązania w trudnej sytuacji. Czasami argumentujemy, by zdobyć podziw odbiorcy lub lepszą pozycję w określonym środowisku.

Już wiesz

Wyszukaj jak najwięcej wyrazów pokrewnych wyrazowi „argument”. Możesz posłużyć się słownikami języka polskiego.

Zaintrygować tytułem...

Argumentowanie to działanie językowe polegające na gromadzeniu i prezentowaniu dowodów potwierdzających stanowisko nadawcy. Pierwszym i bardzo istotnym segmentem tekstu argumentacyjnego jest tytuł. Jego celem jest zaintrygowanie odbiorcy, przyciągnięcie jego uwagi. Tę dążność można zaobserwować na przykładzie nagłówków prasowych, w których nawiązuje się do innych tekstów (np. tytułów filmów, słów piosenek, cytatów literackich) oraz wykorzystuje słownictwo nacechowane emocjonalnie (w tym kolokwializmy), formę pytań i inne środki językowe.

Ćwiczenie 1

Napisz, do jakich tytułów i tekstów nawiązują nagłówki z „Gazety Wyborczej”.

- Cierpienia młodego parlamentu (8 I 1992)
- Leszek Miller smutną ma twarz (23 IV 1998)
- Miałeś Pawlak złoty róg (14, 15 I 1995)
- Dziwny jest ten rząd (13 VII 1992)
- Czekając na kapitalizm (29 V 1996)
- Upiór w redakcji (24 I 1991)
- Co tam panie w PSL-u? (17,18 VIII 1996)
- Krajobraz po ucieczce (23 V 1991)
- Ach, co to był za mur! (7 V 1991)

Polecenie 1

Na podstawie bieżących numerów tygodników (np. z „Polityki”, „Newsweeka”, „Tygodnika Powszechnego”, „W Sieci”, „Do Rzeczy”), wynotuj tytuły i nagłówki prasowe, w których nawiązuje się do innych tekstów (np. tytułów filmów, słów piosenek, cytatów literackich). Które z nich uważasz za najbardziej udane? Zapisz swoją odpowiedź. Uargumentuj swój wybór.

Ćwiczenie 2

Oto przykładowe tytuły stałych audycji programu III Polskiego Radia:

- „Potrójmy o sporcie”,
- „Trzecia fala”,
- „3maj z nami”,
- „MP Trójka”,
- „Trzecia godzina”,
- „Trzecie ucho”,
- „M3”,
- „Trzy kwadransy jazzu”,
- „LP Trójka”,
- „Trzecia strona księżyca”,
- „Trzecia strona medalu”,
- „Trzecia strona świata”,
- „Trójka po trzeciej”.

Omów, jakie zabiegi językowe zastosowano w poszczególnych tytułach.

Przesłanki i konkluzje

Wypowiedź argumentacyjna zawiera **argumenty**, których celem jest doprowadzenie do **konkluzji** (wniosku, twierdzenia, zwykle kontrowersyjnego sądu) za pomocą przesłanek (zdań uzasadniających tą konkluzję).

Wypowiedzi argumentacyjne zawierają słowa łączące **przesłankę z konkluzją**, np.: „więc”; „a zatem”; „dlatego”; „z tego wynika”, „że” (np. „Mandarynka spleśniała, więc trzeba ją wyrzucić”), lub **konkluzję z przesłanką**, m.in.: „bo”; „ponieważ”; „albowiem”; „skoro” (np. „Mandarynkę trzeba wyrzucić, ponieważ spleśniała”).

Ćwiczenie 3

Podane zdania różnią się kolejnością użycia przesłanki i konkluzji – przyporządkuj je do odpowiedniej grupy.

Przesłanka + konkluzja

Ostatnio reklamowany antytrądzikowy żel do twarzy zawiera substancje szkodliwe dla zdrowia, z czego wniosek, że nie należy go używać.

Konkluzja + przesłanka

Lekką ręką wydawał pieniądze, co przesądziło o tym, że rodzice postanowili nie dawać mu kieszonkowego.

Nie warto oszukiwać, gdyż prawda wcześniej czy później wyjdzie na jaw.

Nową roślinę trzeba postawić na parapecie, ponieważ potrzebuje ona dużo światła.

Wielu palaczy zapada na nowotwór, toteż trzeba leczyć się z uzależnienia od nikotyny.

Programy X-a nie cieszą się popularnością wśród widzów, wobec tego trzeba je zdjąć z ramówki.

Joanna nie ma męża, co oznacza, że jest panną, wdową lub rozwódką.

Musimy zrezygnować z usług dotychczasowego dostawcy internetu, za czym przemawiają korzystniejsze ceny konkurencji.

Ważne!

W dowodzeniu stosuje się **trzy** rodzaje argumentów: logiczne, rzeczowe lub emocjonalne.

Argumenty logiczne

Argumenty logiczne przybierają postać wnioskowania dedukcyjnego lub indukcyjnego.

Definicja: dedukcja

realizuje schemat od ogółu do szczegółu: nadawca najpierw przedstawia prawdy ogólne i na ich podstawie dochodzi do wniosków szczegółowych; ten typ argumentacji najczęściej przyjmuje formę entymematu, w którym stosuje się przesłankę większą, zwykle pomijaną przez nadawcę, ponieważ jest ona prawdą powszechnie znaną, oraz przesłankę mniejszą, która powtarza przesłankę większą w wersji uszczegółowionej, a więc odnoszącej się do konkretnego, do tematu wystąpienia mówcy

Przykład wypowiedzi argumentacyjnej wykorzystującej entymemat: Mięso smażone na smalcu zawiera dużo tłuszczów nasyconych, więc jest niezdrowe.

Przesłanka większa: Produkty zawierające dużo tłuszczów nasyconych są niezdrowe – ta przesłanka zostaje pominięta w dowodzeniu, ponieważ uznano ją za sąd dobrze znany odbiorcy.

Przesłanka mniejsza: Mięso smażone na smalcu zawiera dużo tłuszczów nasyconych.

Wniosek: Mięso smażone na smalcu jest niezdrowe.

Definicja: indukcja

wnioskowanie od szczegółu do ogółu; w tym typie argumentowania najpierw przedstawia się fakty, a dopiero potem, na ich podstawie, dochodzi się do prawd ogólnych; prawdy ogólne wynikają więc z przedstawionych informacji; w tego typu dowodzeniu to odbiorca może wyciągnąć wniosek, nadawca nie musi go werbalizować

Przykład argumentacji wykorzystującej indukcję:

- **Przesłanka 1.:** Dzieci wychowujące się w pełnych rodzinach rzadziej mają problemy emocjonalne.
- **Przesłanka 2.:** Dzieci wychowujące się w pełnych rodzinach lepiej się uczą.
- **Przesłanka 3.:** Dzieci wychowujące się w pełnych rodzinach lepiej sobie radzą w dorosłym życiu.
- **Wniosek:** Wychowywanie dzieci w pełnych rodzinach przynosi wiele korzyści.

Ćwiczenie 4

W poniższych wypowiedziach argumentacyjnych wyodrębnij: przesłankę 1., przesłankę 2. oraz konkluzję. Określ również, który typ dowodzenia – dedukcję czy indukcję – zastosowano w przykładach.

- Węgry w latach 70. XX wieku były krajem bloku komunistycznego, więc w kraju tym wówczas nie było wolności słowa.
- Moich sąsiadów nie ma w domu. Przemawiają za tym następujące fakty: od kilku dni nie świeci się u nich światło, a w zeszłym tygodniu widziałam, jak pakują do samochodu wiele toreb, walizek i plecaków.
- Skoro na wycieczkę mogą pojechać tylko olimpijczycy, a w olimpiadzie brało udział 8 osób, to oznacza, że wyjedzie na nią zaledwie kilkoro uczniów.
- Wieloryby nie mają skrzeli, ponieważ nie są rybami.

Ćwiczenie 5

Do każdego z poniższych argumentów, składających się z przesłanki mniejszej i wniosku, znajdź i zapisz przesłankę większą, która ma źródła w potocznej wiedzy lub stereotypowych przekonaniach.

- Za dwa tygodnie zaczyna się czerwiec, więc należy się spodziewać, że za kilkanaście dni będzie już na pewno ciepło.
- Argentyna jest krajem Ameryki Łacińskiej, więc dominuje tam chrześcijaństwo.
- Mój znajomy pochodzi z Belgii, więc mówi po francusku i flamandzku.
- Jan X. jest politykiem, więc większość jego wypowiedzi to kłamstwa.
- Dwie kucharki obierają kilogram ziemniaków przez cztery minuty, więc cztery kucharki wykonają tę pracę w dwie minuty.
- Dziś jest środa popielcowa, więc nie należy jeść mięsa.

Ćwiczenie 6

Przeczytaj ponownie argumenty podane w powyższym poleceniu, a następnie odpowiedz na pytania:

- W których przykładach wniosek nie zawsze jest poprawny?
- Na czym polega niebezpieczeństwo tego typu dowodzenia?

Ćwiczenie 7

Wymyśl trzy przykłady entymematu. Za każdym razem możesz posłużyć się poniższym schematem:

1. Wypowiedź argumentacyjna.
2. Przesłanka mniejsza.
3. Przesłanka większa (przemilczana).
4. Wniosek.

Argumenty rzeczowe

Argumenty rzeczowe mogą przybierać rozmaite formy. Najważniejsze z nich to:

1. Opisywanie **faktów**.
2. Posługiwanie się **danymi liczbowymi**, np. „Z danych wynika, że w ubiegłym roku 40% nowych miejsc pracy stworzyły najmniejsze firmy, co oznacza, że rząd powinien promować właśnie takie formy przedsiębiorczości”.
3. **Cytowanie** wypowiedzi świadków lub uczestników zdarzeń.
4. **Argument oparty na autorytecie** – czyli taki, który jest wspierany poglądem jakiejś osoby lub grupy osób. Autorytetem może być ekspert w danej dziedzinie (np. kardiochirurg wypowiadający się na temat wpływu nikotyny na choroby serca), osoba powszechnie znana i szanowana (w różnych sprawach przywołuje się poglądy filozofów, wybitnych polityków) lub jednostka, która zdobyła popularność, m.in. celebryta (np. aktor reklamujący usługi jakiegoś banku). Oto przykład: „Andrzej Wajda uważa, że rosyjska szkoła filmowa jest bardzo wartościowa”. lub „Któż z nas dzisiaj ogarnia pojęcie prawdy? Już przecież Oskar Wilde mówił: 'Droga do prawdy jest wybrukowana paradoksami'”.
5. **Argument oparty na podobieństwie** – czyli osądzanie jakiejś sprawy według schematu innej, rozstrzygniętej, dobrze już znanej sprawy, np. „Szwedzki system

gospodarowania odpadami potwierdza, że najkorzystniejsze dla przyrody i człowieka jest wykorzystywanie odpadków jako źródła surowców i energii”.

6. Posługiwanie się przykładami **zwiększa wiarygodność i skuteczność dowodzenia**. Dzięki takiej formie argumentacji odbiorca lepiej rozumie komunikat, ponieważ problemy abstrakcyjne zostały zaprezentowane w sposób obrazowy, sugestywny. Źródłem przykładów są zwykle wydarzenia, w których nadawca uczestniczył lub o których słyszał. W tej funkcji bardzo często wykorzystywane są też anegdoty. Ostatnio dość często stosowane są one w kaznodziejstwie.

Ćwiczenie 8

Przypomnij sobie jak najwięcej reklam (telewizyjnych, prasowych, radiowych, zamieszczanych w internecie) wykorzystujących autorytet znanej osoby. Następnie odpowiedz na pytania:

- Jakie grupy produktów najczęściej są reklamowane dzięki zastosowaniu takiej strategii?
- Kim na ogół są osoby występujące w roli autorytetów?

Ćwiczenie 9

Podane tematy tekstów argumentacyjnych połącz z imieniem i nazwiskiem osoby, której słowa mogą pełnić rolę argumentu z autorytetu w danej sprawie. Kryterium wyboru uczyni kompetencje danej osoby – jej wiedzę i doświadczenia zawodowe.

W jakiej walucie brać kredyt hipoteczny?	Jan Nowak-Jeziorański
Polityka prezydenta USA wobec Polski.	Jerzy Turowicz
Kondycja współczesnej literatury polskiej.	Zbigniew Boniek
O wartości kultury chrześcijańskiej.	Janina Ochojska
Wybór na niedzielę: galerie sztuki czy galerie handlowe?	Zyta Gilowska
Osoby niepełnosprawne są nauczycielami artystów.	Jerzy Pilch
Na polskich osiedlach brakuje boisk do gry w piłkę nożną.	Jan Miodek
We współczesnej komunikacji językowej ścierają się tendencje do precyzji i ekonomizacji wysiłku.	Leszek Kołakowski
Do czego prowadzą kłamstwo i zdrada?	Hanna Bakula
Wiolonczela i altówka przeżywają dziś renesans swojej świetności.	Krzysztof Penderecki

Polecenie 2

We współczesnej komunikacji językowej w roli argumentu opartego na autorytecie często wykorzystuje się fragmenty wypowiedzi Jana Pawła II.

Na czyje myśli powoływał się natomiast sam Jan Paweł II? Aby odpowiedzieć na to pytanie, znajdź w dostępnych źródłach i przeczytaj kilka kazań i przemówień papieża:

- przemówienie wygłoszone podczas spotkania z rektorami wyższych uczelni (07.06.1999);
- homilię wygłoszoną w katedrze (16.06.1983);
- homilię wygłoszoną na Stadionie Dziesięciolecia (17.06.1983);
- homilię w czasie mszy św. odprawionej dla rodzin (11.06.1987);
- przemówienie do przedstawicieli świata kultury zgromadzonych w kościele Świętego Krzyża (13.06.1987);
- przemówienie do katechetów, nauczycieli i uczniów (06.06.1991).

Polecenie 3

Zgromadź jak najwięcej myśli, sformułowań i cytatów z wypowiedzi Jana Pawła II, które są wykorzystywane jako argument oparty na autorytecie.

Ćwiczenie 10

Znajdź w dostępnych źródłach internetowych kazania księdza Piotra Pawlukiewicza i omów funkcję, jaką pełnią w nich anegdoty.

Polecenie 4

Przestudiuj dowolny dziennik lub opiniotwórczy tygodnik, a następnie zredaguj odpowiedzi na poniższe pytania.

- Jak często w funkcji argumentu wykorzystywane są liczby?
- Jakie środki służą obrazowemu przedstawieniu tych danych (zwróć uwagę np. na wykresy, tabele itp.)?

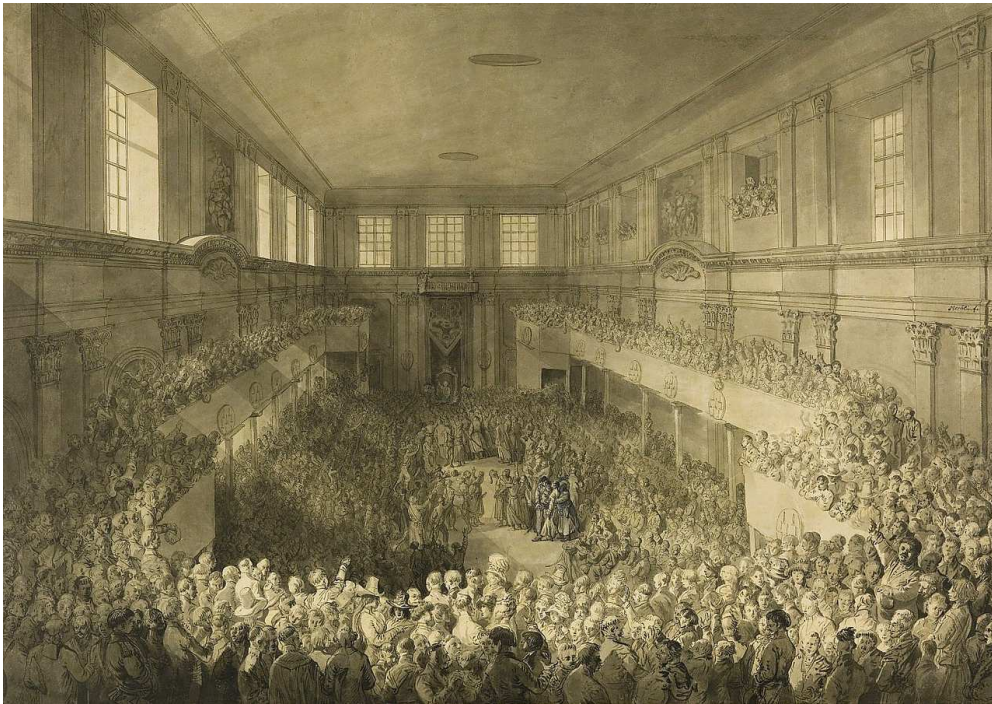
Polecenie 5

Zapoznaj się z treścią jednego z głównych serwisów informacyjnych emitowanych w dowolnym kanale telewizyjnym (np. „Wiadomości” w TVP1, „Panoramę” w TVP2, „Wydarzenia” w Polsacie, „Fakty” w TVN). Zanotuj przykłady wykorzystania:

- sądów autorytetu naukowego,
- słów świadków i uczestników zdarzeń,
- liczb,
- przykładów w roli argumentów.

Argumenty oparte na podobieństwie i przykładzie

Posłowie I Rzeczypospolitej często w wystąpieniach przywoływali przykłady rozwiązań zastosowanych w innych krajach (innymi słowy: posługiwali się argumentem z podobieństwa lub z przykładu). Oto kilka wypowiedzi pochodzących z doby Sejmu Wielkiego, obradującego w latach 1788–1792, w których źródłem przykładów są wydarzenia, mające miejsce w starożytnej Grecji i Rzymie.

Zaprzysiężenie Konstytucji 3 Maja

Źródło: Jan Piotr Norblin, 1791, Muzeum Narodowe w Warszawie, domena publiczna.

” Stanisław Potocki

Mowa Stanisława Potockiego

Mówił Demostenes do Ateńczyków, korzystać, jak i my, z podobnych naszym, niechających okoliczności: „Ateńczykowie! badacie się, co czyni Filip, i co czynić macie z Filipem, przestańcie się badać, co on myśli, lecz myślcie, co wam czynić należy”. Podobnie i My, Polacy, nie myślmy, nie oglądajmy się na to, co o nas trzymają Sąsiedzi, ale czyńmy, co nam czynić należy, w tym szczęście nasze znajdziemy. Wszak najnagłębszą dla ludzi wolnych potrzebą jest dźwigać się spod jarzma, i zrzucić z siebie niesławę.

Źródło: *Mowa Stanisława Potockiego*, [w:] Stanisław Potocki, *Diariusz sejmu ordynaryjnego pod związkiem Konfederacji Generalnej Obojga Narodów w Warszawie rozpoczętego roku pańskiego 1788*, Warszawa 1790.

” Walerian Stroynowski

Mowa (...) 1789, d. 27 marca miana (...)

Tak Spartańczyk chlubiąc się mówił: „W naszej Sparcie Prawo najwyższym jest Panem, a dopiero po nim Magistratury”. Tak

Demaret, porzucając Lacedemonę, której był Królem, pytany, dlaczego?... Odpowiadał: „bo w Lacedemonie Prawo wyższe nad Panującego”. Tak na koniec świeży nam przykład daje szwedzka szlachta, jak Prawo czcić należy, kiedy wierna swoim Przywilejom i Prawu więzienia niewolą obrała sobie przełożyć nad ich odstąpienie.

Źródło: Walerian Stroynowski, *Mowa (...) 1789, d. 27 marca miana (...), Warszawa 1789.*

” Mowa K. Walewskiego

Takowe przypadki Wolność zgubiły Rzymską i innych Rzeczypospolitych; *Romae consulitur Saguntum capitur*. Pożarowi aby zapobiec, w iskiekach go zatłumiać należy.

Źródło: Mowa K. Walewskiego, [w:] *Diariusz sejmiku ordynaryjnego pod związkiem Konfederacji Generalnej Obojga Narodów w Warszawie rozpoczętego roku pańskiego 1788, Warszawa 1790.*

” Mowa L. Karśnickiego

Rzućmy oko na owe starożytne Greckie i Rzymskie Prawa, jak one w krótkich i zwięzłych słowach, wiele siły i wiele mocy zawierały, gdy tymczasem Nasze, w długich wyrazach nieprzeliczonymi ostrożnościami uknowane, mniej częstokroć powagi, mniej skutku i zachowania mają.

Źródło: Mowa L. Karśnickiego, [w:] *Diariusz sejmiku ordynaryjnego pod związkiem Konfederacji Generalnej Obojga Narodów w Warszawie rozpoczętego roku pańskiego 1788, Warszawa 1790.*

Polecenie 6

Prześledź w mediach wypowiedzi polityków, a następnie wynotuj argumenty, w których w funkcji przykładu pojawiają się, np.: obyczaje, obowiązujące prawa czy rozwiązania w jakiegokolwiek dziedzinie życia obecne w innych państwach.

Argumenty emocjonalne

Jeżeli nadawca stosuje argumenty emocjonalne, odwołuje się do uczuć odbiorców, np. „Warto pomóc tym zaniedbanym, potrzebującym troski i miłości dzieciom”.

Argumenty emocjonalne nie zawsze są etyczne – dlatego najczęściej przyjmują one formę forteli, czyli chwytów **erystycznych**. Mówca, zamiast rzeczowej argumentacji, stosuje nieuczciwe zabiegi, aby wykorzystać słabe punkty odbiorcy. Tego typu argumentację opisał [Arthur Schopenhauer](#), który wyodrębnił kilkadziesiąt chwytów erystycznych. Poniżej scharakteryzujemy kilka z najczęściej używanych.

- **Argument *ad personam*** (argument odwołujący się do osoby) – polega na ośmieszaniu przeciwnika, eksponowaniu jego wad po to, by przekonać audytorium o niesłuszności reprezentowanych przez niego poglądów (np. „Pan z ledwością ukończył studia wyższe, więc co pan może wiedzieć o wychowaniu dzieci?”).
- **Argument *ad populum*** – odwołanie się do stereotypowych sądów, do opinii powszechnie znanych i aprobowanych (np. „Nie wychodź za niego za mąż. On pochodzi z Poznania, więc na pewno jest skąpy”).
- **Argumentum *ad vanitatem*** – odwołanie się do próżności rozmówcy, czyli komplementowanie go i schlebienie mu (np. „Ty masz takie dobre serce, więc na pewno nie odmówisz mi pożyczki”).
- **Argumentum *ad misericordiam*** – odwołanie do uczuć litości i współczucia audytorium (np. „Panie Dyrektorze, muszę dostać tę pracę, ponieważ nie mam za co nakarmić dzieci”).
- **Argumentum *ad baculum*** (nazywany też argumentem siły lub argumentem odwołującym się do kija) – posłużenie się w argumentacji groźbą, zastraszanie odbiorców. Orator mówi wprost lub sugeruje pośrednio, że jeżeli rozmówca czegoś nie uczyni lub nie przyzna racji nadawcy, to spotka go coś złego (np. „Jeśli spóźnisz się na lekcję, będziesz miał obniżoną ocenę ze sprawowania”).

- **Argumentum ad ignorantiam** – wykorzystanie niewiedzy przeciwnika, przywoływanie faktów, których rozmówca nie może zweryfikować (np. „Uważam, że powinieneś kupować pomidory pochodzące z Hiszpanii, ponieważ mają więcej składników odżywczych niż włoskie”).

Polecenie 7

Przez najbliższy tydzień zwracaj uwagę na teksty perswazyjne adresowane do ciebie w codziennych sytuacjach komunikacyjnych. Zapisuj wszystkie argumenty odwołujące się do uczuć, stosowane przez nadawców tych tekstów. Następnie odpowiedz na pytania:

- Czy zastosowane chwytły uważasz za uczciwe?
- Czy były one skuteczne?
- Który typ argumentów odwołujących się do uczuć stosowany był najczęściej?

Polecenie 8

Znajdź w prasie przykład felietonu, w którym nadawca nie ukrywa swoich emocji, a następnie wynotuj wszystkie środki językowe, które służą osiągnięciu tego efektu. Zwróć szczególną uwagę na słownictwo ekspresywne, frazeologię potoczną i takie środki składniowe, jak np. pytanie retoryczne lub wykrzyknienie.

Tablica upamiętniająca ofiary rzezi Polaków na Wołyniu w kościele Świętej Brygidy w Gdańsku

Źródło: Starscream, 2008, fotografia, licencja: CC BY-SA 3.0.

Zapoznaj się z wybranymi [przemówieniami sejmowymi](#), a następnie wykonaj podane polecenia.

Polecenie 9

Streść argumentację mówców.

Polecenie 10

Wypisz jak najwięcej argumentów emocjonalnych, którymi posłużyli się posłowie.

Nazwij i przeanalizuj te argumenty.

Polecenie 11

Oceń, czy wynotowane chwytły można uznać za etyczne.

Rozpoznawanie argumentów

Pamiętaj, że argumentacja jest działaniem wykorzystywanym w różnych stylach, sferach i sytuacjach komunikacyjnych. Stosuje się ją w polityce, sądownictwie, w nauczaniu i wychowaniu, handlu, marketingu i wielu innych dziedzinach życia. Każdy z nas posługuje się rozmaitymi chwytami – uczciwymi i fortelami erystycznymi, argumentami werbalnymi i pozawerbalnymi, dzięki czemu oddziałuje na rozum i emocje rozmówcy. Warto więc ćwiczyć swoją biegłość w rozpoznawaniu i interpretowaniu argumentów.

Polecenie 12

Wybierz pięć dowolnych tekstów z prasy i je przeczytaj. Oceń, czy tytuły wybranych przez ciebie artykułów mają charakter streszczający.

Ćwiczenie 11

Ustal, jaki typ argumentów zastosowano w każdej z poniższych [wypowiedzi internautów](#) na temat „Sześciolatki do szkoły?”. Dopasuj podane poniżej nazwy argumentów do właściwych komentarzy.

Wypowiedzi	Typ zastosowanej argumentacji
~~gość / 83.30.104.* / 2012-12-21 21:17 Sześciolatnie dzieci nie potrafią usiedzieć w ławkach, wyraźnie odstają od swoich 7-letnich kolegów. Zdarza się, że zostają na następny rok w klasie, bo nie nadążają z nauką. W jednej klasie uczą się dzieci, które nie skończyły 6 lat i te, które mają już prawie 8. Pod koniec pierwszej klasy dziecko musi umieć kaligrafować, czytać i pisać wszystkie litery. [...] Nawet psycholodzy i pedagodzy biją na alarm!	
~~gość / 83.30.104.* / 2012-12-21 21:17 Jeżeli w grupie są 6 i 7 latki (z przewagą 7 latków) to jest katastrofa emocjonalna. Dziecko bardzo to przeżywa. Generalnie ci, którzy posłali dzieci do 1 klasy, teraz żałują.	
Ruda505 / 37.47.203.* / 2013-05-28 20:02 Ja mam sześciolatka w szkole i nie żałuję. [...] Ważne jest wcześniejsze przygotowanie dziecka przez rodziców na szkołę, ja chodziłam z dzieckiem już od 3 r.ż. na zajęcia między ludzi, do kina, teatru i takie tam. Socjalizowałam, myślę, że świadomy rodzic to podstawa dla dziecka i bez strachu można posłać dziecko do szkoły. W naszej klasie jest pół na pół i nie słyszałam, aby ktoś żałował swojej decyzji. Dzieci świetnie sobie radzą. [...] Jest naprawdę ok.	
Ewa1111111 / 213.92.191.* / 2013-04-03 17:52 [...] Moje dziecko urodziło się w listopadzie, dlatego też miałoby iść do szkoły w wieku 5 lat? Nie o rok wcześniej ale o 2? A jeśli nie nadąży za "rówieśnikami" ze stycznia, będzie powtarzało klasę [...]? Jaki to będzie stres dla malucha zacząć [...] szkole w wieku 5 lat! Przecież to jeszcze maleństwo! Ile stresu miałoby go kosztować nauka?	
Gogi / 188.246.139.* / 2012-12-13 18:30 Niech dzieci mają jak najdłużej beztroskie dzieciństwo. Nie możemy wiedzieć, czy w przyszłości nie zetkną się z Premierem, który każe pracować im do 80 roku życia.	

Wypowiedzi	Typ zastosowanej argumentacji
ździcho / 77.255.229.* / 2012-02-24 10:30 Człowieku, z której choinki ty się urwałeś i ile lat temu. Wymagań się nie obniża, tylko robi się cięcia budżetowe. To co kiedyś musiałeś opanować z matematyki w ciągu siedmiu godzin, dziś musisz opanować w cztery godziny.	
ździcho / 77.255.229.* / 2012-02-24 10:37 [...] Ale tu się nie ważą twoje losy dziewczyno, tu chodzi o inne dzieci. A może one akurat ucierpią? To będzie już dla nich koniec zabawy, koniec ciepłka. Zacznie się poligon i wyścig szczurów. Pierwsze niepowodzenie i dziecko sklasyfikowane jako cymbał albo fajtłapa, a potem już musi żyć z tą etykietką.	

argument emocjonalny – odwołujący się do litości

argument z przykładu

argumenty rzeczowe – przywoływanie faktów oraz argumenty z autorytetu

argument ad personam

argument emocjonalny i argument odwołujący się do groźby

argument ad personam i argument emocjonalny

argument ad populum – odwołujący się do obiegowego sądu

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

” Andrzej Zybertowicz

Empatia łatwa, empatia trudna

Zobaczysz bezpańskiego, cierpiącego psa – pomyśl o człowieku. Kto go porzucił, iż on porzucił swojego psa? Proponuję zmianę ogniskowej – na początek tylko podczas wakacji.

Ekologia – łatwy przepis na człowieczeństwo?

W lipcu 2013 miałem okazję spotkania ze środowiskiem młodych ludzi, których część szczerze zaangażowana jest w ruchy

ekologiczne, w troskę o los zwierząt, piesków, kotków, rezerwatów przyrody, surowców naturalnych. Niepokoją się o przyrodę. Ale los przyrody zależy od jakości nas – ludzi. Może zatem skuteczniej byłoby zatroszczyć się o ludzi, o współbraci. Może skuteczniej, ale znacznie, znacznie trudniej. Dlaczego? Rozpatrzmy rzecz po kolei. Inny jest poziom widzialności problemów, inny poziom trudności, inna skala odpowiedzialności.

Niewidzialność

Cierpiącego psa, kota, ptaszka możesz spotkać na ulicy, podwórku, w parku. Cierpiących ludzi jakby gorzej widać. Są, ale ich pozamykano. W sierocińcach, szpitalach psychiatrycznych, w więzieniach. W nieszczęśliwych rodzinach. Mniej się w oczy rzucają. Jakby ich nie było. Co z oczu, to z serca...

Zaszczute i przerażone do granic możliwości pieski w schronisku prowadzonym przez sadystę można sfilmować, pokazać w telewizji; widzów wzruszyć. Z pokazaniem zapłakanych, zaszczutych, pozbawionych głosu, niemal tak jak psy „bezpańskich” dzieci są już problemy. Poruszyć emocje w rozsądny nienaruszający ludzkiej godności sposób i zmobilizować do działania jest znacznie trudniej niż w przypadku ptaków z rezerwatu wyrzucanych z gniazd. A jak rozczulająco wygląda taki malutki, osamotniony ptaszek. Zobaczysz bezpańskiego, cierpiącego psa – pomyśl o człowieku. Kto go porzucił, iż on porzucił swojego psa? Proponuję zmianę ogniskowej – na początek tylko podczas wakacji.

Trudność

Przyrodzie pomóc łatwiej niż ludziom. Jest mniej pyskata. Mniej roszczeniowa. Człowieka nie wystarczy nakarmić, odziać, dać schronienie. Dla ptaków można urządzić rezerwat. A dla ludzi...

Ludzie są istotami politycznymi. Nieuchronnie uwikłani w pogoń za władzą, prestiżem, pieniądzem, współczuciem. Z kotem zawistnym o drugiego łatwiej sobie poradzić niż człowiekiem-podopiecznym zazdrosnym o „łaski” okazane innym ludziom.

Odpowiedzialność

Użałam się nad zwierzętami i nie jem mięsa. I od razu mam poczucie, że robię coś dobrego. Sukces moralny. Ale wziąć odpowiedzialność za drugiego człowieka to znacznie poważniejsze wyzwanie. Wymaga wiedzy o tym, co dobre, a co złe dla drugiej myślącej istoty.

Zwierzęta, ba planetę ogromną całą, łatwiej miłować niż jedno, jedyne ludzkie stworzenie.

Ekologia człowieka

W roku 2011 ówczesny papież Benedykt XVI przemawia w Berlinie w Bundestagu:

„Młodzi ludzie zdali sobie sprawę, że w naszych stosunkach z przyrodą jest coś, co nie gra; że materia nie jest tylko materiałem, który mamy obrabiać, ale że sama ziemia zawiera w sobie własną godność a my winniśmy kierować się jej wskazaniem. (...) Kiedy w naszym kontakcie z rzeczywistością (...) coś nie gra, wówczas musimy wszyscy poważnie zastanowić się nad całością i wszyscy jesteśmy wezwani do pytania o podstawy samej naszej kultury. (...)

Doniosłość ekologii oczywiście nie podlega dyskusji. Winniśmy słuchać języka przyrody i stosownie nań odpowiadać. Chciałbym jednak podjąć z mocą jeszcze jedną sprawę, która dziś, tak jak i wczoraj, jest powszechnie zanedbywana: istnieje także ekologia człowieka. Również człowiek ma naturę, którą winien szanować i którą nie może manipulować dla własnej przyjemności. Człowiek nie jest tylko wolnością, którą się tworzy dla niej samej. Człowiek nie stwarza sam siebie. Jest on duchem i wolą, ale jest też przyrodą, a jego wola jest słuszna wtedy, kiedy słucha on także przyrody, kiedy ją szanuje i przyjmuje siebie takiego jakim jest, że nie uczynił sam siebie. Właśnie w ten sposób i tylko w ten sposób urzeczywistnia się prawdziwa ludzka wolność”.

Heurystyka niewidzialności

Jak to jest: przyrodę mamy szanować, a z człowiekiem na wszystko sobie pozwolimy? Na aborcję, eutanazję, zmianę płci, klonowanie, genetyczne manipulacje, niebawem implanty do mózgu i Bóg wie, co jeszcze?

Ruch ekologiczny to troska o świat idąca określną drogą. Ekolodzy obawiają się, czy mamy dość czasu, by rozpędzoną maszynę eksploatacji przyrody zatrzymać, zanim Ziemię „zajeździemy” do końca. Może się jednak okazać, że nie starczy czasu na ocalenie planety, bo wcześniej człowiek zostanie nieodwracalnie uszkodzony.

Źródło: Andrzej Zybertowicz, *Empatia łatwa, empatia trudna*, „W Sieci 2013, nr 31/32”.

Ćwiczenie 12

Przeczytaj artykuł Andrzeja Zybertowicza *Empatia łatwa, empatia trudna*¹, a następnie sformułuj tezę tej wypowiedzi oraz streść argumentację autora.

Polecenie 13

Zapoznaj się z treścią dowolnego programu publicystycznego w telewizji. Zwróć uwagę na argumentację stosowaną przez gości programu. Zrób notatki, które ułatwią ci na drugi dzień streszczenie tej argumentacji koleżance lub koledze.

Polecenie 14

Wykorzystaj materiały zgromadzone podczas wykonywania powyższego ćwiczenia i streść koledze lub koleżance argumentację jednego z uczestników programu publicystycznego obejrzanego dzień wcześniej.

Polecenie 15

Zapoznaj się z treścią jednego z filmów:

- *Filadelfia*, reż. Jonathan Demme (1993),
- *Ława przysięgłych*, reż. Gary Fleder (2003),
- *Dwunastu gniewnych ludzi*, reż. Sidney Lumet (1956).

Zwróć szczególną uwagę na sceny odgrywane w sądzie, a następnie wykonaj podane polecenia:

- Oceń typ stosowanej argumentacji.
- Wypisz wszystkie argumenty i przyporządkuj je do odpowiedniego typu.
- Streść argumentację oskarżenia i obrony.

erystyka argument oparty na
podobieństwie argumenty logiczne
retoryka
argumenty rzeczowe argumenty emocjonalne

Zasób interaktywny dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DkrWSwbLn>